

Resultat från inventeringar av järv i Sverige 2006

Innehåll

VERSIONER	3
1. INLEDNING	4
2. METOD	4
2.1. ORGANISATION.....	5
3. RESULTAT	5

Versioner

Rapporten är skriven av Viltskadecenter som har i uppdrag att årligen sammanställa länens resultat från järvinventeringen.

Detta är version 1.0.

Version	Utgivningsdatum	Förändring
1.0	2006-10-20	-
1.1	2007-01-19	Rovdjursförekomst i konventionsbetesområden

Omslagsbild: Höger framfäst på en järv. Foto: Åke Aronson.

Den här rapporten kan beställas från Viltskadecenter, 730 91 RIDDARHYTTAN, 0581 - 920 70, 69 73 35. Den kan även laddas ned som en pdf-fil från Viltskadecenters hemsida: www.viltskadecenter.se

1. Inledning

Riksdagen har beslutat att björn, järv, lodjur, varg och kungsörn skall finnas i så stora antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och även kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57), som antagits av Riksdagen (protokoll 2000/01:88) anges olika mål för storleken på rovdjursstammarna. Målen uttrycks i antal årliga föryngringar, vilket för björn, järv, lodjur och varg innebär antal honor som föder ungar varje år och för kungsörn antal årliga häckningar. För järv är etappmålet 90 föryngringar, vilket motsvarar en stam på cirka 575 djur.

Länsstyrelserna i län som omfattas av renskötselområdet har sedan 1996 haft det regionala ansvaret för inventeringen av järv liksom för björn, lodjur, varg och kungsörn. Sedan 2002 har samtliga landets länsstyrelser detta ansvar. I denna rapport redovisas en nationell sammanställning av länsstyrelsernas inventeringsresultat från inventeringssäsongen 2006. I rapporten redovisas antalet *föryngringar* av järv 2006, det vill säga antalet kända kullar av järv som föddes i februari – mars 2006 och som inventerades under perioden 1 mars 2006 – 30 juni 2006. Därtill redovisas den övriga förekomsten av järv som registrerats av länsstyrelserna under inventeringsperioden (1 mars – 30 juni 2006).

Svenska samebyars betesområden i Norge

Inventeringsområdet för rovdjur ska enligt föreskrifter (NFS 2004:17) omfatta även svenska samers renbetesområden i Norge. Dessutom ska föryngringar som ligger inom en zon på 5 km från totala renbetesområdet redovisas, vilket omfattar även föryngringar på finsk mark samt föryngringar i ytterligare områden i Norge. Renbeteskonventionen från 1972 som behandlar svenska samers betesrätt i Norge och norska samers betesrätt i Sverige upphörde att gälla den 30 april 2005. Det är i dagsläget oklart vilka områden svenska samer har rätt att använda som renbetesområden i Norge. I den här rapporten redovisas föryngringar på de konventionsbetesmarker som gällde fram till 2005.

Respektive länsstyrelse inhämtar information om föryngringar från NINA (Norsk Institut för Naturforskning och Vilt- och fiskforskningsinstitutet i Finland

2. Metod

Viltskadeförordningen (2001:724) samt Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering samt bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (NFS 2004:17) och Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering av rovdjursförekomst utanför samebyar (NFS 2004:18) reglerar inventeringsverksamheten i detalj. I NFS 2004:17 och NFS 2004:18 anges bland annat vilka inventeringsmetoder och vilka kriterier som ska användas vid kvalitetssäkring i fält och för att fastställa antalet föryngringar. Kvalitetssäkringen i fält får endast utföras av personer som utsetts av länsstyrelsen och som genomgått utbildning vid Viltskadecenter.

Inventeringsarbetet är främst inriktat på att fastställa antalet föryngringar av järv och i andra hand övrig förekomst. Förekomst registreras främst i områden utan föryngringar.

Fastställandet av antal föryngringar grundar sig i huvudsak på lokalisering av järvlyor. Områden med tidigare kända järvlyor besöks regelbundet under mars – maj varvid eventuell aktivitet av järv registreras. Områden som bedöms kunna hysa reproducerande järvar, men där man inte tidigare känner till någon järvlya, besöks också i möjligaste mån under inventeringsperioden (1 mars – 30 juni). Därtill görs även efterkontroller eller barmarkskontroller av platser där föryngring bedömts som trolig, men inte kunnat fastställas under tiden lyan nyttjades av järvhonan. Vid dessa kontroller registreras förekomsten av spår och andra tecken som tyder på att honan fött ungar. En föryngring bedöms som *säker* eller *sannolik* beroende på om ungar dokumenterats eller inte. Om en unge eller ungar dokumenteras och senare under året konstaterats ha dött bedöms föryngringen som *misslyckad*.

2.1. Organisation

Länsstyrelsernas ansvar för inventeringen omfattar planering, genomförande, dokumentation, sammanställning och utvärdering. Dokumentation av inventeringsarbetet ska ske i den nationella rovdjursdatabasen *Rovdjursforum*. Inventeringen av järv bedrivs i samarbete med samebyarna. På Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas uppdrag genomför Viltskadecenter utbildning av de personer som ges rätt att kvalitetssäkra observationer i fält. Viltskadecenter gör även den nationella sammanställningen av länsstyrelsernas inventeringsresultat.

3. Resultat

Sverige

Totalt 55 föryngringar av järv registrerades i Sverige för 2006¹. Alla utom en återfanns inom renskötselområdet (tabell 1, figur 2 och 3). Två av föryngringarna i Norrbottens län klassades som misslyckade på grund av skydds jakt. Honorna avlivades och ungarna omhändertogs och införlivades i djurpark, där de skall användas i djurparkernas interna avelsarbete.

De 55 föryngringarna fördelade sig på fyra län: Norrbottens (36), Jämtlands (12), Västerbottens (6), och Gävleborgs (1) län. Mer än hälften av föryngringarna finns således i Norrbottens fjällvärld. 45 av föryngringarna (82 %) bedömdes som *säkra föryngringar* och åtta av föryngringarna (15 %) bedömdes som *sannolika föryngringar*. De 55 föryngringarna utgör 61 % av det nationella etappmålet för järv som är 90 föryngringar. 2006 års 55 föryngringar är en nedgång jämfört med 2005 då 78 föryngringar registrerades.

I Dalarnas och Västernorrlands län registrerades ingen föryngring av järv, men däremot regelbunden förekomst under inventeringsperioden. När denna rapport skrivs har inget län registrerat tillfällig förekomst av järv under reproduktionscykel 2006.

¹ De 55 föryngringarna inkluderar *inte* föryngringar beräknade enligt 8 § NFS 2004:17, som kan användas i ersättningssammanhang.

Svenska samebyars renbetesområden i Norge

Tolv norska järvföryngringar som berör svenska samebyars renbetesområden är funna. Fyra av dem är funna inom de förra konventionsbetesmarkerna (figur 2). Ytterligare åtta föryngringar är funna inom en zon av 5 km i anslutning till svenska samebyars betesområden i Norge eller i Norge, men inom 5 km från betesmarker i Sverige.

Finland

Inga järvföryngringar har registrerats i Finland inom 5 km från betesmarker i Sverige.

Ett nytt ersättningssystem för rovdjursförekomst i renskötselområdet infördes 1996. Samtidigt fick länsstyrelser i de län som omfattas av renskötselområdet ansvar för inventeringen av järv och övriga stora rovdjur. Antalet årliga föryngringar av järv som dokumenterats sedan dess har varierat mellan 41 och 78 stycken (figur 1, tabell 2).

Förändringar i arbetsmetodik och i kriterier som används vid bedömningar av observationer har gjorts i samband med införandet av Naturvårdsverkets föreskrifter för inventering 2002 samt revidering av dessa 2004 (se NFS 2002:14, 2002:15, 2004:17 och 2004:18). Dessutom ändrades ersättningssystemet till samebyarna år 2000 och 2005. Detta kan påverka jämförbarheten för inventeringsresultaten mellan år.

Tabell 1. Förekomst, antal säkra, sannolika och misslyckade föryngringar av järv samt andel inventerat i länet 2006. Rapporten baseras på de observationer som gjorts hittills under reproduktionscykeln.

Län	Förekomst av järv 1 mars 2006 - 30 september 2006 ¹	Antal funna under inventeringsperioden ²		Antal kända misslyckade föryngringar ³	Totalt	Andel inventerad ⁴ (%)
		Säkra	Sannolika			
Stockholm	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	2
Uppsala	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	2
Södermanland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	0
Östergötland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	9
Jönköping	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	3
Kronoberg	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	0
Kalmar	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	14
Gotland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	0
Blekinge	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	0
Skåne	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	0
Halland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	0
Västra Götaland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	8
Värmland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	36
Örebro	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	48
Västmanland	Ingen dokumenterad	-	-	-	-	3
Dalarna	Regelbunden förekomst	-	-	-	-	26
<i>Varav inom samebyar</i>		-	-	-	-	24
<i>Varav utanför samebyar</i>		-	-	-	-	27
Gävleborg	Föryngring	1	-	-	1	15
Västernorrland	Regelbunden förekomst	-	-	-	-	18
<i>Varav inom samebyar</i>		-	-	-	-	31
<i>Varav utanför samebyar</i>		-	-	-	-	12
Jämtland	Föryngring	10	2	-	12	38
Västerbotten	Föryngring	6	-	-	6	26
Norrbottnen	Föryngring	28	6	2	36	55
Hela landet		46	8	2	55	28
<i>Varav inom samebyar</i>		<i>45</i>	<i>8</i>	<i>2</i>	<i>54</i>	<i>43</i>
<i>Varav utanför samebyar</i>		<i>1</i>			<i>1</i>	<i>13</i>

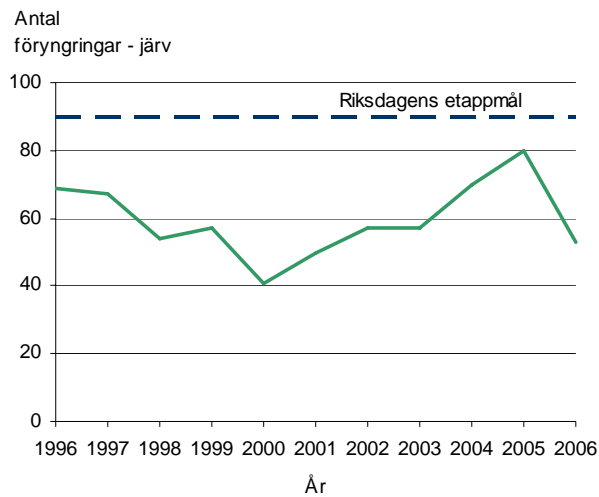
¹ *Föryngring*: minst en järvhona har fått ungar i länet. *Regelbunden förekomst*: Spår eller andra observationer av järv har dokumenterats vidminst tre tillfällen under minst tre månader under reproduktionscykeln 2006 (1 mars 2006 - 30 april 2007)

² Inventeringsperiod: 1 mars -30 juni 2006

³ Med misslyckad föryngring menas att unge/ungar har dokumenterats och senare under reproduktionscykeln konstaterats ha dött

⁴ Andel av länet som är besökt under inventeringsperioden 1 mars -30 juni 2006.

Källa: Länsstyrelserna

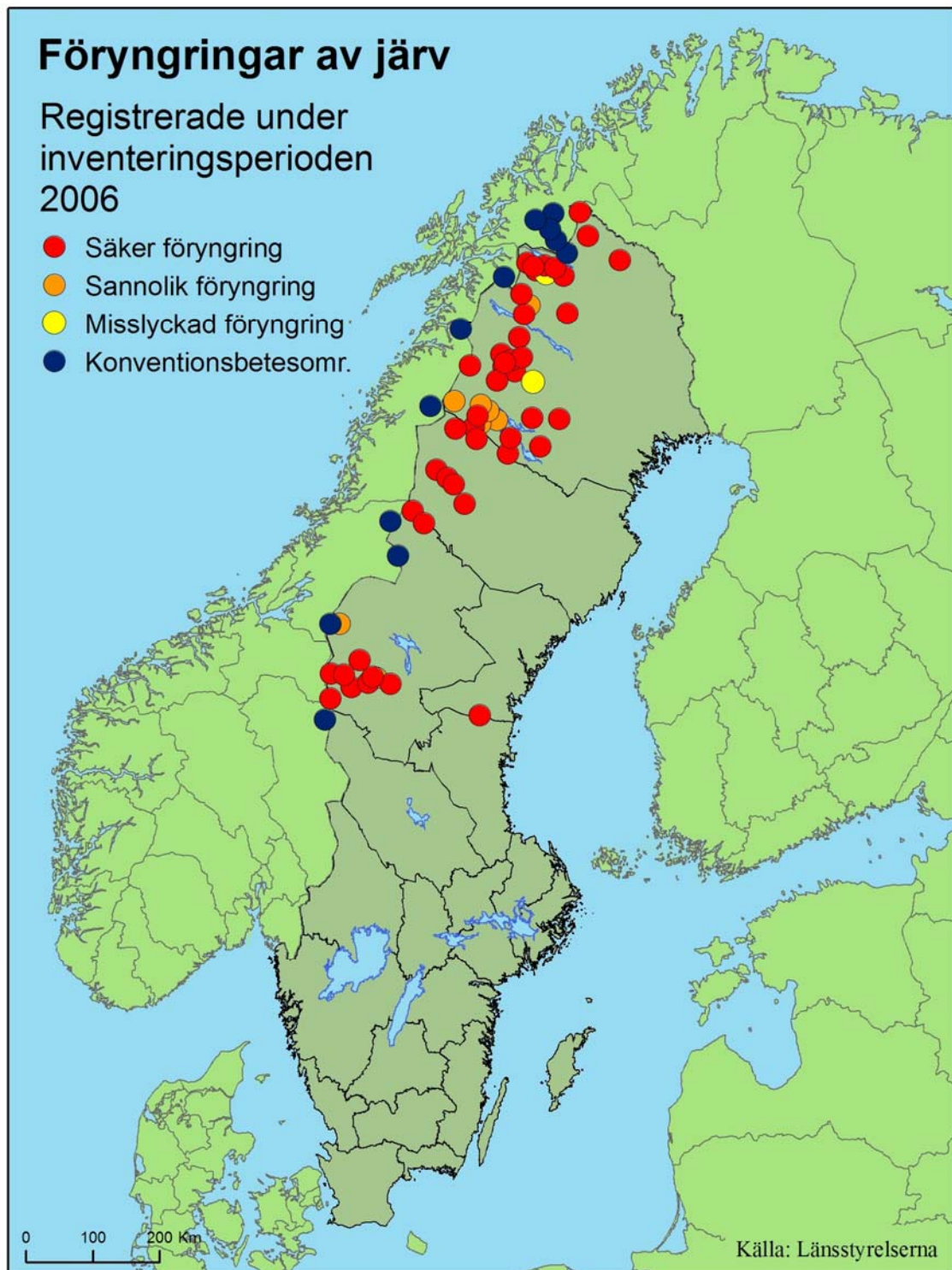

Figur 1. Antalet föryngringar av järv som har dokumenterats av länsstyrelserna åren 1996 – 2006.

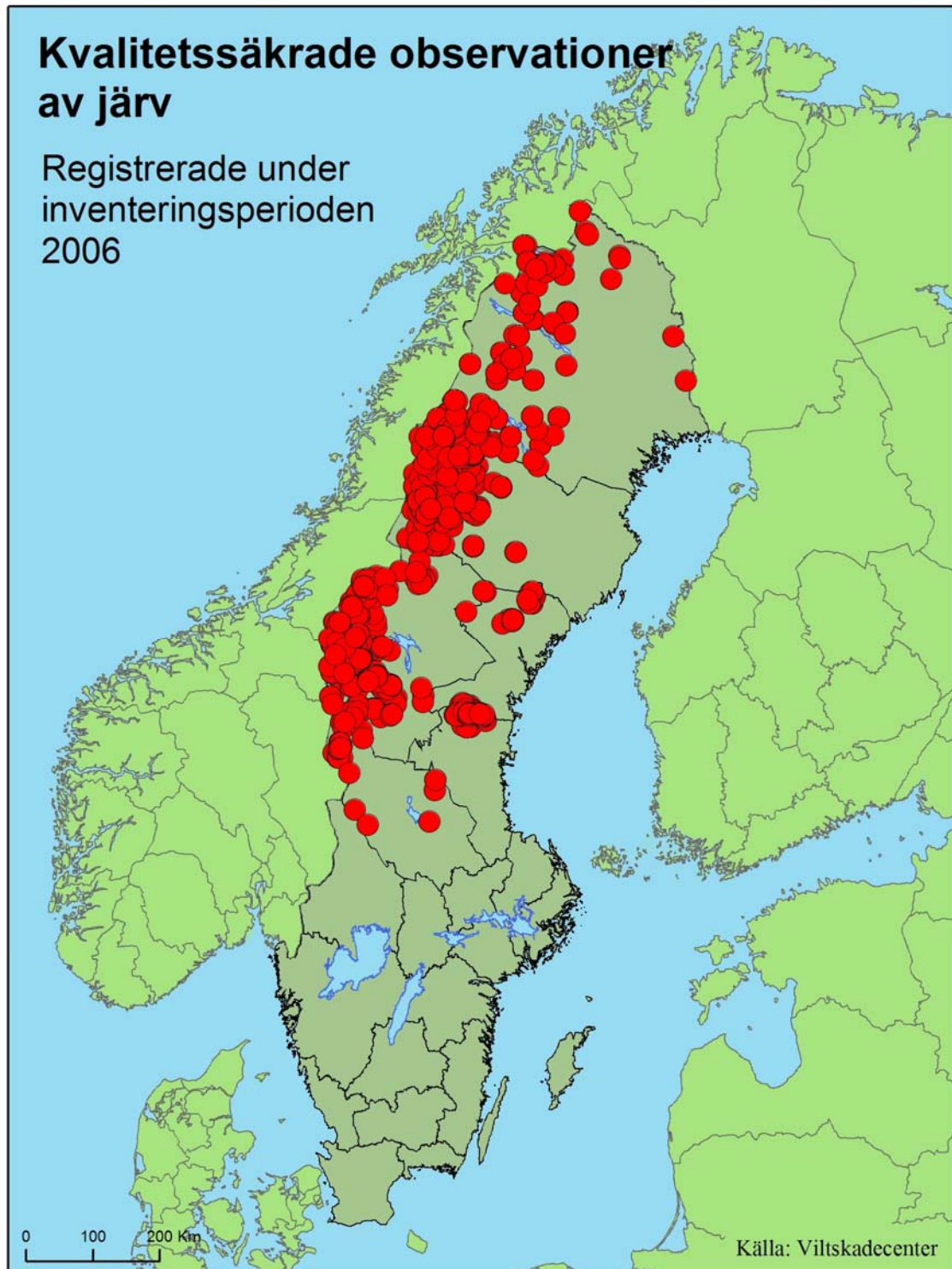
Tabell 2. Antal föryngringar av järv (järvlyor) 1996 - 2006.

År	Antal föryngringar			Totalt
	Säkra	Sannolika	Misslyckade	
1996	-	-	-	69
1997	-	-	-	67
1998	-	-	-	54
1999	-	-	-	57
2000	-	-	-	41
2001	-	-	-	50
2002	-	-	-	57
2003	29	28	-	57
2004	31	39	-	70
2005	61	14	3	78
2006	45	8	2	55

Källa: Länsstyrelserna

Figur 2. Utbredningen av de 55 föryngringar av järv som registrerades av länsstyrelserna i Sverige 2006, samt de föryngringar som registrerats i Norge men som berör svenska samebyars renbetesområden, 12 st. Inventeringsperiod för att fastställa föryngring: 1 mars – 30 juni. Kartan bygger på uppgifter från den nationella databasen Rovdjursforum.

Figur 4. Observationer av järv gjorda under inventeringsperioden 2006 (1 mars – 30 juni 2006) kvalitetssäkrade av länsstyrelsernas personal enligt NFS 2004:17 och NFS 2004:18. Kartan bygger på uppgifter från den nationella databasen Rovdjursforum. Eftersom arbetsinsatsen varierade geografiskt ska kartan inte betraktas som en täthets- eller utbredningskarta.